

FRESKO-TESTÉSEK.

A HÁZALÓ ZSIDÓ.

II.

(Folytatás.)

kiállott vész után nem tartá tanácsosnak Abrisunk tovább a küzdhe-lyen vesztegleni; mert jól tudta, hogy dörgés után rendesen esőzni szokott s több évi gyakorlata kezeskedett: mikép suhancz ellenei keselyükörmeitől még nem egészen mentette meg bőrét; ugyanazért batyuját izében vállára vetve tágitott, s a falu' legrövidebb utcáján sietett, ittott egykét ráuszított bojhos komondor által inaltatva Iczik áren-

dás' boltjába, hol nemzetiség' viszonyánál fogvást enyhet s nyugalmat talált.

Nem untatjuk nyájas olvasóinkat az életbölcseégi elvek' főlhordása s taglalásával, mellyeket a tűrés s nyomatás' szomorú pályáján szükséges tulajdonokul tapasztalásedzett hidegvérűséggel szám-

lált' el a jámbor Iczik keserűn panaszzkodó Abrisunknak; elhallgatjuk a kölcsönös panasz' sohajait: mint adott a tekintetes ur háromszáz v. flos kötelezvényt ugyanannyi e z ü s t fr kölcsönrül; mint szeretette meg egy más tensur legszebb borjas tehenét, minek természetes következése lön: alázatos tisztelettel kérni meg a kis-pasát, hogy a csekélységet egy szegény zsidótul elfogadni méltóztassék; mint szokta megajándékozni minden év' elején az urodalmi tisztséget mult évben tőle hordatott bolti czikkeket tartalmazó fizetetlen árjegyzékkel; hogy a korcsmák' s mészárszékek' haszonbérleti főföltétele: ingyen szolgálni a főntisztelt személyzetnek. Mellőzzük ezeket, mint a velők tárgyrokon eszmék szülte keserű észrevételeket is s ereszszük nyugalomra az istenválasztotta nép üldözött sarjadékát.

Más nap az ** i úton találkozunk Abrisunkkal; mély gondolatok barázdíták homlokát s ujjain folyvást számíttatni látszott. Közben közben vadul mosolyga föl, mintha mondaná: üldözzetek bár és sanyargassatok, erszényeitek még bő kamattal fizetendének kárpótlást; mert mi maradt nekünk, hajdani dicsőségünk' gyász emléken kívül, vigaszul s oltalmunkul a szereteten alapult keresztény világban, polg. társaságban, hol személy s vagyonbátorság a törvénykönyv' szent lapjain őriztetik, mint pénz és pénz! szükséges kellékek a törvény' értelmezése s magyarázásához!"

— Mi a szeretet? árucikk, mit mostohatestvére a türelemmel együtt pénzért szokás adni s vásárolni; s a törvénykönyv' lapjai tiszták, mikre önkény mázol fekete betűket s ezeket arany' csillogó fényinél olvashatni; az igazság vak, mert kisírta szemét fájalmában.

Nem állítjuk, hogy Abrisunk így tudá vala eszményeit kifejezni; de szakálunkra! a cikázó gondolatok' zagyvaléka, mik egész lényét át- meg átsajogták, illy okoskodásoknak nyílt meg gazdag tárháza; s vádolhatjuk-e az üldözés' hontalan gyermekét, ha nemzetsége' közsös fájdalma egy száműzött' szilaj keservében olvadt fel; hisz

„Ha kifakad enyhülést lél a kin“; vagy megfoszszuk-e még keserű gondolkozása' szabad röptét is? mert érte nem fizetett; s megtagadjuk tőle a józanész' természetes világát is, hogy nem tőlünk vette haszonbérbe!

Ostorpattogás és lódobogás eszméltetéik föl gyalogunkat mélyedéséből; négy szürke száguldott egy fűdetlen lengyel kocsiban, pergő bajszu uracs feszelt a hátulsó ülésen s pipatöltéssel bibelődött. „Tűzet ide Jebuzeus“ kiált az utólért Abrishoz, s ez alázatos mosoly-

lyal vett elő egy csomag gyufát: de azon perczen, midőn a meggyújtott pár fácskát odanyujtaná, ragadtaték meg keze két marokra s e fogást már jól ismert kocsis neki cresztett gyeplővel ostorsuhogatra tüzelé felvágásra a különben is szélreptű méneket. Abrisunknak körmére égett a tűz; iskolulájából szerteszóratlak áruczikkei; maga pedig nem futott, hanem kezeinél fogvást hurczoltatott. De ezen vad gyönyör nem tartott sokáig; mert egy hatalmas zökkenő rugonylapdaként lüké ki uracsunkat ke-kény oldalú kocsiából, s szenvedélyes áldozatával együtt hosszant terült; a semmit nem sejtett kocsis pedig odább vágatott.

Sokkal gyöngébb tollunk, mintsem hűn ecsetelhetnők azon torzképet, mit képzetünk elé a komolyfurcsa jelenet varázsol; bámulva mereszték a szerencsétlen bajtársak egymásra szemeket, mintha kérdenék: mi ez? Abrisunk' arcját folyvást félelemvegyes fájdalom fordító, uracsunk pedig szégyen s boszu' változatos érzelmei közt lihegett, míg végre föltápáskodának s némán biczogtek egymás mellett az országutszálon, kivévén, hogy Abris hébehóba ollyformán sandalt társára, mintha mondaná: „ugy kell.“

Kövessük mi is e két heterogen elemet, s utközben ismerkedjünk meg közelebbről pórul járt uracsunkkal! Ő született szónok, publicista, törvényhozó s tisztviselő; iskoláit alig két éve futá keresztül, olly gyorsasággal pedig, melly előre jósoltatá, mikép reménydus polgártársunk csakugyan ifjuóriássá szilárduland: a remény nem csalt, s miután a politikai virágdus írásmód' néhány délnyitóját el-sajátítá, Roteck' Staats-Lexiconából a „Népuralom“ s „Világpolgárság“ czimű czikkeket lefordíttatván megolvastatta; az „elidegeníthetlen emberi jogokról“ más által iratott értekezést pedig emberül betanulta: tökéletesen fölfegyverkezve jelent meg a legközelbi közgyűlésen; hol beszéde' folytatában a főispáni helyetttest, minden igaz ok nélkül megmosta, a zsidőemancipatorul pedig s állatkinzásról tapsmoraj s éljenzápor közt pityergésig érzékenyen szavalt; minek természetes következése lön, hogy a tulzó ellenzék' reménydus sarjadékaul fölpezsgőzteték!

Nép- s állatboldogító polgártársunkat egész lényében illyetónkép tisztelve, nyájas olvasóink tán főnebbi csinyaért annál szigorubban ítélik, mert abban elvhűtlenséget is látnak rejleni: de bocsánat! ne ítéljünk hamar s nem íteltetünk! Mondják, gondolom, némelyek, mikép tisztelt publicistánk is — t. i. a most bemutatott hős — egyike azon légbenjáró honnemtőknek, kik a gyakorlati élet' pályáján szél-

tében bukdácsolnak, mint bármely szélkergette kattankóró, s tán akkor is párviskodnék, midőn a társaságos élet' főczéljával homlokegyenest ellenkező e józanész elleni botrányt büntetendő véteknek bélyegzi, vagy míg egyfelől halálbüntetés ellen szavaz, másrésztől rögtönítelő bíróságot szorgalmaz: nem, ő nem azok közül, kik a népnevelés s erkölcsiség' emelése fölötti szónoklatuk után botrányig különös észrevételeket tesznek a karzaton hallgató hölgseregére, vagy a liberalismus' gyakorlati oldalát botforgatásba s verekedésbe helyezik, s kik a jogegyenlőséget drágalatos személyökre kizáró szabadékul tartják, bárkivel gyöngédtelenül, hogy ne mondjam, gorombán bánhatni: uracsunk nagyon is elkövetkezetes volt, mert az ő világ' maradékát, Abrisunkat t. i. a vágatva haladók' elvére szándékozték, milly sikerrel? látók, kapadni s ennek elérésére használá lovait; ez olly fontos ok, melly őtet az oknélküli állatkinzás' bűnéből is egészen kimenti. q. e. d. Itt megszakad elmékedésünk' fonala; mert bajt sejtven a hátrafordúlt kocsis, visszatért, s fejcsóválva vevé föl kérdezősködési viszketegé' daczára is néma urát. Szerencsés utat!

Varga Soma.

PESTI SALON' HETI SZEMLÉJE.

— Mult napokban Bécs gőzös, a linzi örvénynél egy más néhez hajót kikerülnie kellvén, szirthez csapódott; lyukat kapván, a kapitány egy zátonyra kormányoztatá azt, hol megállott. A hajó' sérülésén kívül egyéb baj nem történt.

— Pozsonban a francia színészek új bérletet nyitának a redoutteremben, s mindig szép közönség előtt adják mutatványaikat.

— Az Athenaeum' utóbbi füzetéből értesítettünk, hogy az hét évi működése után lenni megszünendik. E lap — ha nem csalatkozunk — részvétlenség miatt kell hogy elveszszzen, melyet aligha nem kiirthatlan szenvedélyének a polemianak tulajdoníthatni. Szomorú leczke mindazoknak, kik mások' örökös kisebbitésével és lap- vagy író társaik' szünteleni megtámadásával hisznek, remélnék olvasókra szert tenni. Az emberi természetben megvan ugyan azon dicséretünkre nem váló viszketeg, mások' bajai és harcaiban mulatságot találni, de csak akkor, ha az az illőség' bizonyos korlátin túl nem ter-